

[Grethe Philip.]

politik, penge- og kreditpolitik og indkomstpøolitik.

Først vil jeg gerne foretage et hurtigt tilbageblik, fordi der er et par spørgsmål fra de sidste års økonomiske politik, der stadig dukker op i debatten og tilsyneladende vurderes meget forskelligt. Fra oppositionens side ynder man jo at tale om regeringens økonomiske siksakkurs, hvor regeringspartierne — og jeg mener med ganske stor ret — i stedet taler om, at det har været nødvendigt at foretage en løbende og smidig tilpasning af dansk økonomi, stærkt afhængige som vi er af konjunkturerne i andre lande.

Umiddelbart efter devalueringen måtte målet for den økonomiske politik først og fremmest være at udnytte de ekstra muligheder for eksport, devalueringen gav os, og søge at dreje aktiviteten over mod eksport erhvervene. Rentessænkningen var et led i denne politik. Et andet mål var at ophæve obligationsrationeringen, der var ved at blive helt uhåndterlig med en stadig voksende kø af lånsøgende. Nu fremstilles det undertiden af oppositionen, som om obligationsrationering er noget næsten eftertragtelssværdigt, et let håndterligt instrument i den økonomiske politik. Men da rationeringen blev indført, var det en almindelig forudsætning — også for den da siddende regering — at den skulle være en midlertidig foreteelse. Obligationsrationeringen blev ophævet på et tidspunkt, hvor ledigheden var for stor, og hvor der altså netop var en gunstig lejlighed til at komme af med rationeringen, fordi den øgede likviditet, der ville opstå i forbindelse med rationeringens ophævelse, ikke kunne betragtes som nogen fare for den økonomiske stabilitet.

Dengang var der ingen, der med sikkerhed turde spå om, hvor stærkt de udenlandske konjunkturer senere ville tage fart opad, og end mindre hvor tæt Danmark ville følge efter. Havde man vidst noget mere om dette og om obligationsventekøens længde, og havde man kunnet forudse, at der i foråret 1969 ville sætte en international valutaspekulation ind, som med stor slagkraft ramte vore valutaeserver, var man vel nok gået lidt blødere til værks, men alt det vidste man som sagt ikke noget om dengang.

Senere, da de opadgående konjunkturer tog rigtig fart, strammede regeringen som bekendt til. Fra oppositionens side har vi stadig lige op til denne sommer hørt gravrøsten, der forkyndte den nært forestående arbejdsløshed. Nu bagefter kan vi se, at havde vi lyttet til oppositionens råd og holdt mindre igen i foråret, havde situationen i dag, hvor vi har overpres på kedlen, i hvert fald været langt vanskeligere.

Vor økonomiske situation, som den tegner sig i dag, er velkendt. Der er store plusser og i hvert fald et enkelt meget stort minus. Ledigheden er lav, og vi har haft en betydelig stigning i industrieksporten, en rekordagtig produktionsstigning og en realstigning i det private forbrug på ca. 6-7 pct. på årsbasis. Det sidste hører man nu ikke så meget om fra oppositionens side; men indkøbet af biler, for nu at tage en enkelt ting, taler sit tydelige sprog. Efter de seneste oplysninger er bilkøbet steget med ca. 30 pct., når vi sammenligner tidsintervallet januar-september sidste år med samme periode i år. Prisniveauet har længe holdt sig bemærkelsesværdig stabilt, men viser nu på det sidste en lidt større stigning.

Over for disse mange plusser står et meget stort minus: betalingsbalancens underskud med antagelig 3 milliarder kr. for året som helhed, et underskud, der repræsenterer landets samlede overforbrug, finansieret ved udenlandske lån.

På længere sigt er dette en risikabel og uholdbar situation. Det er jo ikke så enkelt, at udenlandske lån i sig selv altid er af det onde, jeg vil næsten sige tværtimod. Det er en umådelig fordel for os, hvis udlandet vil hjælpe os med at bygge vort produktionsapparat op. Derfor har det radikale venstre også uden betænkelighed under skiftende regeringer kunnet gå ind for optagelse af udenlandske statslån, der kunne kanaliseres ud til investeringer som f. eks. elektricitetsværker el. lign. Men der er også andre end staten, der optager udenlandske lån, f. eks. kommunerne. Vi kan ikke altid med sikkerhed sige, at et udenlandsk lån går til en investering, der ellers ikke var blevet til noget. Låntagningen kan danne basis for et øget konsum, privat eller offentligt, og i så fald betyder lånet samfundsmæssigt set, at vi vælter økonomiske byrder over på fremtiden. Den største risiko ligger dog i, at vi